

Беларус

ГАЗЕТА БЕЛАРУСА У ВОЛЬНЫМ СВЕЧЕ

ЦАНА — PRICE 450

BIELARUS — BYELORUSSIAN NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

POST ADDRESS: BIELARUS, P. O. BOX 109, JAMAICA, N. Y. 11431. Tel.: (212) 380-2036

Год XXIII, № 191

Нью Ёрк

March — Сакавік 1973

New York Vol. XXIII № 191

КНІГА-ЗБРОЯ РУСЫФІКАЦЫ

АБО: НЯХАЙ ГАВОРАЦЬ ФАКТЫ

Агенцтва ТАСС з нагоды савецкага "Месецніка кнігі" ў 1963 годзе афіцыйна паведамляла: „Па выпуску кніг СССР займае вядуче месца. Больш 60 краін савету, разам звязы, шыгод выдаюць звыш пяці міліярдаў экзэмпляраў кніг, чацвертая частка гэтай колькасці выдання выпускаецца ў Савецкім Саюзе” („Літаратура і Мастацтва”, № 88, 1 лістапада 1963). З прывіны тарнаваныя Саветам іншых краінтыры ў кніжнай статыстыцы, чымся на Захадзе, гэты савецкі ўздел у кніжнай прадукцыі савету ў некалькі разоў перабольшаны і ў запраўднасці не дасягае ўзделу ёй адных толькі ЗША (Maurice Friedberg: Literary output: 1956-1962 у книзе "Soviet Literature in the Sixties". New York — London, pp. 150-53). Тым ня менш ён усё-ж вялікі.

Намеснік старшыні Дзяржайна-га камітэту Савету Міністраў БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю Р. Ткачук, адзначаючы ўздел Беларусі ў летам-нім Міжнародным годзе кнігі, абвешчаным ЮНЕСКА, заявіў: „Вялікіх посыпехаў дасягнула выда-вецкая справа і ў нашай рэспубліцы. У парадайні з 1913 годам вы-пушк кніг павялічыўся ў Беларусі ў 130 разоў. За гады савецкай улады ў рэспубліцы выдадзена каля 50 тысяч называў кніг, а іх агульны тыраж склаў звыш 550 міліёнаў экзэмпляраў” („Звязда”, 6 студзеня 1973). У 1913 г. былі выдадзеныя 24 кнігі на беларускай мове („Літаратура і Мастацтва”, № 84, 28 кастрычніка 1968), а ў 1971 годзе ў СССР было выдадзено 423 кнігі на беларускай мове, з іх у БССР — 419 кнігай (Всесоюзная Кніжная Палата: „Печать СССР в 1971 году”, Москва 1972, бб. 10 i 95). Зна-чыцца, выпуск беларускіх кніг у СССР у 1971 годзе, раўнуючы да 1913 году, павялічыўся толькі ў напольных 20 разоў. А гэнае павялічэнне ў 130 разоў датычыць, відаць, толькі да расейскай кнігі ў БССР.

Сталышня Вялікага Савету БССР пісьменнікі Ivan Шамякін, ён-ж і першы намеснік старшыні Саюзу пісьменнікаў Беларусі, ле-тась афіцыйна асьветчы у друку: „80 празніцаў кніг, якія шыгод вы-даюцца ў рэспубліцы — на роднай беларускай мове” („ЛіМ”, № 16, 21 красавіка 1972). Паводле статысты-чнага даведніка „Печать СССР”, вы-даванага ў 1970 годзе, павялічэнне ў перакладзе на рускую мову прыпадала 80% кнігай на расей-ской мове і толькі 20% кнігай на мове беларускай, значыцца, адва-ротна таму, як пайнфармаваў Ivan Шамякін.

Гэтыя колькасныя судачыненіі кніжных выданняў на беларускай і расейскай мовах у БССР яшчэ ня ілюструюць запраўднага палажэн-ня. Як пайнфармаваў і згаданы R. Ткачук, „Кнігі і брашуры, што вы-даюцца ў рэспубліцы, зьяўляюцца толькі часткай літаратуры, якая распаўсюджваецца ў Беларусі. Што-год дзесяткі тысяч называў кніг і бра-шур (каль 30 міліёнаў экзэмпля-раў) па-ступае ў беларускі гарады і вёскі з цэнтральных выдавецтваў краіны, з усіх саюзных рэспублік, а таксама з саюзяў лістотычных краін” („Звязда”, 6 студзеня 1973).

Але ёй гэныя 20% кніжнае про-дукцыя Беларусі, што прыпадаюць на беларускіх кніжкі, трапляюць у руки вельмі нязначнай колькасці тых чытачоў, што патрабуюць беларускай кнігі. Прычынай гэтага: а) вельмі нізкі тыраж на беларускіх кніжкі, б) байкатаванье беларускай кнігі бібліяткамі, в) бай-катаванье беларускіх кніжак кні-гагандлем БССР.

На працягу больш за 15 мінулых гадоў, калі ў связі з дэсталініза-

толькі, каб таварыши з Кнігаган-дло так не абліжаўся тыражы нашых паэтычных выданняў, як гэта здарылася, у прыватнасці, са зборнікам выбраных перакладаў з Вайпала. Выдадзеная тыражом 1.200 экзэмпляраў кніга адразу стала бібліографічнай рэдкасцю” („ЛіМ”, № 90, 12 лістапада 1963).

6. Урывак з адкрылага ліста групы 30-ёх выкладчыкаў беларускай мовы й літаратуры з розных школаў Беларусі: „Дарэчы, нас вельмі здзіўляе той факт, што кнігі, прызначаны для школ, выдаюцца ў нас вельмі мізэрнымі тыражамі. Вось апонін прыклад. Школьны тлумачальны слоўнік заплінавана выдаць тыражом толькі 15 тысяч экзэмпляраў. А гэта-ж кніга, яку павінен мец кожны настайдзіц і коп-жны вучань 8-10 клясай. Значыць, ён павінен быць выдадзены тыражом на мінін, чым 150 тысяч экзэмпляраў.

Гэта не адзінкавы прыклад. Многія добрыя кнігі на беларускай мове выдаюцца чамусыці мізэрнымі тыражамі. А калі дадаць сюды не паваротлівасць нашых кнігаган-длоўных работнікаў, дык тады становіца зразумелым, чаму многія кні-гі ўвогуле не даходзяць да вёскі” („ЛіМ”, № 45, 4 чырвена 1965).

7. Паэта Сяргей Грахоўскі сваю рэцензію на першы зборнік вершаў Леаніда Дайнекі „Галасы” пачаў гэкткім словамі: „За сёрню першых паэтычных зборнікаў, што вы-пушкае выдавецтва „Беларусь”, даўно прагаласавалі чытачы. Кніжкі на-роўныя, далёка не аднолькавыя па вартастасцях, уздроўні майстэрства і таленту. І ёсё-ж яны зынікаюць з прылаўкай у першы тыдзень пасль-ля выходу з друку” („ЛіМ”, № 12, 10 лютага 1970).

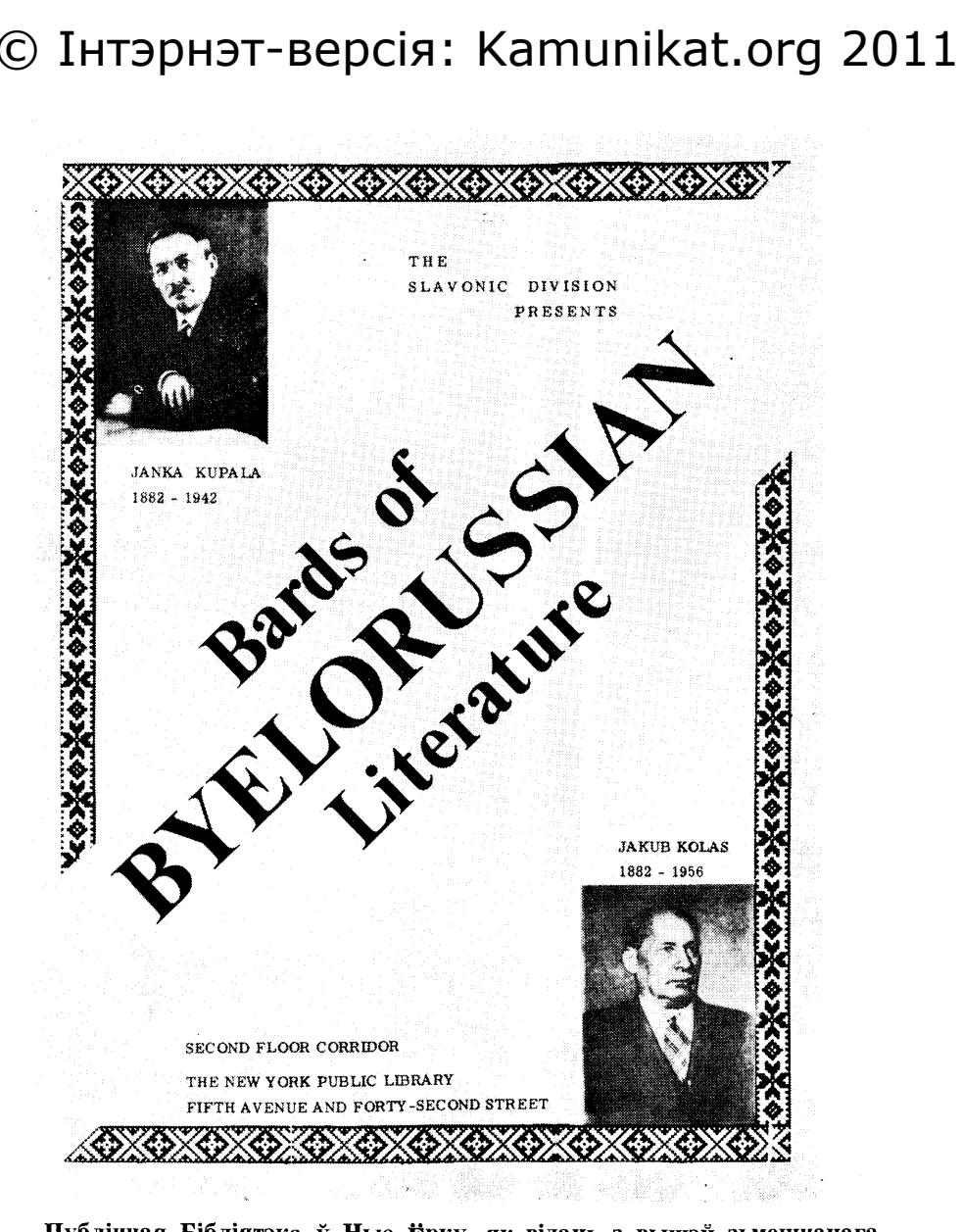
8. Дырэктар Крычаўскага краеведнага музея M. Mel'nikau: „Многія кнігі на гісторыі Беларусі выдаюцца такімі малымі тыражамі, што іх удзень з агнём на знойдзені. Заказалі мы кнігу У. Чантурыя па архітэктуры Беларусі. Прайшло шмат часу, кніга даўно выйшла ў савет. Але ніводнага экзэмпляра яе на гэтым раёне і ў суседніх не ака-залася” („ЛіМ”, № 15, 20 лютага 1970). Кніга гэтага была выдадзена выдавецтвам „Вышэйшая школа”, значыцца прызначаная ў яка-сці наўуковага дапаможніка студэнтаў, тыражам усяго 2.000 экзэм-пляраў!

9. Аляксей Пяткевіч, выкладчык беларускай літаратуры Горадзенскага підлагачічнага інстытуту імя Інкі Купала, пішучы пра набыва-ванне плафесійных кваліфікацыяў будучых літаратурных крытыкаў яшчэ на студэнцкай лаве, зазначае:

„Бяда перш за ёсё ў тым, што многія творы з гісторыі роднай літаратуры студэнтам практична не-дастуныя. Яны ня выдаюцца (а веданыя іх патрабуе нават праграм-м) і выйчыаюць іх, так сказаць, завочна, па манаграфіях і артыку-лах... Няма да гэтай пары, напры-клад, беларускіх летапісных зво-даў, поўнага выданьня публіцысты-кі K. Kalinoўskага, твораў пісь-меннікаў нашаніўскага пэрыяду (K. Kaganec, Ядвігін III, Г. Леў-чык, А. Паўловіч, С. Палузін, K. Ljekai і інш.). Невядомыя крыты-ка-чыкаткоўцу застаюцца многія старонкі літаратуры былой Захо-днія Беларусі” („ЛіМ”, № 51, 17 снежня 1971).

10. Старшыня сэкцыі крытыкі й мастацтвазнаўства Саюзу мастакоў Беларусі A. Сурскі ў сваім высту-плені на 9-м зезвідзе мастакоў Беларусі 23 студзеня 1973 г. казаў: „Панрабяце сёняння знайсці ў кні-гі кнігу пра беларускую мастацтва, нават ту, якая выйшла ўся-го тыдзень таму... Ня знойдзене. Iх няма. Яны разыходзяцца на сельмагах чымасці практыкуюцца парадаксаў, але шычыра: „Гэтыя часапісы на беларускай мове” („ЛіМ”, № 93, 13 лістапада 1961).

4. Адам Карповіч, кінамэханік

Публічнае Бібліятэка ў Нью Ёрку, як відаць з вышыні земешчанага пляката, наладзіла выстаўку, прысьвяченую 90-м угодкам ад нараджэння Янкі Купалы й Якуба Коласа. Выстаўку, што патрывае да 15 траўня, можна аглядзіць кожнага дня, улучна із сувітамі, ад 10 гадз. раніцы да 6 вечарам.

БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАЕ ЗАДЗІНОЧАНЬНЕ
Галоўная Управа — Управа Акругі Нью Ёрк — Управа Аддзела
у Нью Джэрзі — Аддзел у Лёнг Айленд
веглава запрашваюць беларуское Грамадзтво на

УРАЧЫСТАЕ СЪЯТКАВАНЬНЕ

55-ых УГОДКАУ

АБВЕШЧАНЬНЯ ДЗЯРЖАУНАІ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ
БЕЛАРУСКАЙ НАРОДНАЙ РЭСПУБЛІКІ

якое адбудзеца ў нядзелю 25 сакавіка 1973 г.

10-ая гадзіна раніцы: Урачыстая Божая Служба ў Катадральным Саборы ВАПЦарквы сьв. Кірылы Тураўскага (401 Атлянтык эвэню ў Брукліне).

2:30 гадзіна панаўдні: Урачыстая Акадэмія, з канцэрт. выступленіем.

BILTMORE HOTEL, Madison Avenue and 43 Street, New York.

вету Міністраў БССР па друку ана-таваным „Тэматычным пляне вы-давецтва „Мастацкая Літаратура” на 1973 год” тыражы беларускіх і расейскіх кніжак, што маюць вый-сці ў галіне мастацкай літаратуры сёлета, выглідаюць гэтак: кнігі беларускіх піацтваў і на беларускай мове будуць мец тыражы па 5 ты-сячай экзэмпляраў кожная, а кнігі расейскіх піацтваў, што жывуць на Беларусі, і на расейскай мове — па 10 тысячай экзэмпляраў. Кнігі мас-тацкое прызы беларускіх пісьменнікаў выйдзуть тыражамі па 7 ты-сячай экзэмпляраў кожная, а кнігі расейскіх пісьменнікаў — па 15 тысячай экзэмпляраў.

Прыведзеная вышыні маленъкай частка з вялікай прыцымы даку-мантальных фактаў, што неяк прак-цікаюць праз ігольнае вушка савецкай цэнзуры, як на траба-леть пашырджае наступнае:

Першае, друк і кніга ў БССР з'яўляецца аднай з найвайстрэй-шых зброя русыфікацыі, систэма-тычна і плянава праводжанай Мас-квой за пасярэдніцтвам і пры да-памозе Камуністычнай партыі Беларусі.

Другое, тыві мізэрныя 20 працэн-таў, што з усяе кніжнае прадукцыі Беларусі адводзяцца для беларус-кай кнігі, гэта адно прапагандава-паказовы трэц, бо кнігі гэныя, з прычыны тыражных аблежаваньняў і байкатаваньня іх бібліяткамі, не даходзяць да беларускага чытана-ча.

Трэцяе, беларуское жыжарства любіць кнігу ў сваій роднай мове і патрабуе яе.

Чацвертае, беларуская нацыя-нальная інтэлігэнцыя — пісьменнікі й дзеячы мастацтваў, праца-нікі культуры ў настайдзі, а так-сама студэнты настайдзів патрабуюць, каб Беларусы маглі бесперা-шкодна набываць кнігу ў роднай мове, і адважна пратэстуюць супра-таву пазадзелыння іх гэтых магчы-масцяў.

Калі чатыры з палавіну ста-годзінай да таго, наш вялікі Фран-цішак Скарліна, першым пачаўшы на ўсходзе Эўропы друкаў кнігі ў спрынгінішыся да выхаду 47 год пазней першай расейскай кнігі ў Маскве, дык меў перад сабою вы-лучна шляхотныя мэты — пры да-памозе кнігі несыць людзям асьвету й культуру. Масква-ж адудзячыла-ся беларускаму народу за гэтае да-брадзейства ягонага сына для яе тым, што ў царскі часы на дайгі дзесяцігодзідзе была забаранішы беларускі друк, а цяпер выкарысто-вае друк і кнігу дзяля подлай і прастутнай у сувітамі міжнарод-на права генасыднай мэты — ру-сыфікацыі беларускага народу.

Ст. Станкевіч

BIEALARUS

Byelorussian Newspaper in the Free World
Published monthly by
BYELORUSSIAN-AMERICAN ASSOCIATION, Inc.

Subscription \$ 6.00 yearly.

„БЕЛАРУС” — Газета Беларуса ў Вольным Съвеце.
Выходзіць месячна.
Выдае: Беларуска-Амэрыканскія Задзіночанне.
Выпіска зь перасылкаю — 6 дал. на год.
Незамоўленыя рукапісы назад не звязратаюца.

КРЫХУ ПРА СЯБЕ

Чалавек жыве пачуцьцямі. А пачуцьці чалавечыя — яшчэ вельмі не даскальная реч. Калі чалавека крыйху падманіш, гэтак працэнтага на 15-20, пачуцьці гнеўна ўздымоўца, чалавек абураецца. Калі ж падманіш на 100 працэнтаў, пачуцьці ягоныя пачынаюць вагацаца паміж верай і недаверам. Цяжка разгледзець такую хлускню. Ну, а калі падманеш на 5 або 10 разоў, ды юца. Кажучы сучаснай тэхнічнай з усіх бакоў, ды яшчэ штодня, штохвіліны, ды з прыстрашваннем... Тут ужо пачуцьці зусім выключавай: „лішак інфармацый”. І вось ад гэтага лішкі інфармацый систэма „чалавек” (пачуцьці плюс разум) губляеца, замала дазнаньня, практыкі, дык і пачынае верыць. І чым большая хлускня, тым лягчай верыцца.

На гэта вось і разылічаная савецкая прапаганда. Лідэры партыі заўсёды гэта цвёрда.

Дык вось, дзякуючы непамернаму клопату „роднае” камуністычнай партыі вырастаюць людзі з высокім ідеаламі камунізму, з някрануцасцю душы спадмантай. Прасцей кажучы, вырастает пакаленіе, з пантальку зьбітае.

Такімі ё мы расылі. Сыльтия, як кацяняты, праўда ў кацянятай вочы

праз два тыдні прарэзываюцца, а на шыя гадамі заплющчаныя былі. Савецкія школы ѹ сродкі інфармацый (шчытка кажучы, дэзынфармацый) дзейнічаюць яшчэ гіпноз. Памятаю, у першых гадох пасыльца Другое сусветнае вайны мы шчытка шкадавалі галодных дзяцей Амэрыкі, а самі мелі маленьку лустачку хлеба ѹ драбочак цукру на ўвесе дзень. Але амэрыканскія „галадуючыя” дзяцей мы шкадавалі ад уёй душы.

Дык няявчына чалавек бывае пад гіпнозам. Сутыкненны з жыцьцем, з працай уздзейнічаюць яшчэ штуршок, і чалавек абуджаецца. І няхяды тады сцеражацца хлус. Большага змагара за праўду, чым абуджаны, на знойдзе на съвце.

Вось так і я апынуўся сярод вас, мае дарагія суродзічы-Беларусы. Прачнусі, складанусі дый да вас падаўся. Но з-за мяжы што-небудзь добрае для зямелькі свае зраблю.

Дзякую за ўвагу, дарагі чытатчу, дзякую, калі здолеў асіліць маю пісаніну да апошніга сказу.

З шчыткаю павагаю
Алесь Вожык

ЛЮДЗІ СЬВЯТКУЮЦЬ...

(ДА УГОДКАУ СЪМЕРЦІ СТАЛІНА)

Канец лютага ѹ пачатак сакавіка 1953 году. Газеты поўнныя вестак аб хваробе Сталіна. Мы, школьнікі, у страху сочым білетэні пра ўсё горшы ѹ гошчэ здароўе самага добрага, самага мудрага ѹ самага моцнага. Нат на верыцца, што ён можа хварэць і што, як усе, можа памерці.

Наша падрастаюча пакаленіе жыло толькі пад адным дэвізам, — што ўсё лепштае ѹ съвце — гэта сталінскае. Вучыліся мы ѹ сталінскіх школах, якія „найпрыгажайшыя” ѹ съвце. Над намі ў небе лёгала сталінская авіяцыя, „хутчайшая” ѹ съвце, ахоўала нас сталінская артылерыя, „мацнейшая” ѹ съвце. А прамяні сталінскае канстытуцыі, самай „дэмакратычнайшай” ѹ съвце, мы адчуваўся на кожнай лекцыі, з кожнай фразы радыярэпрадуктара. І вось памірае не чалавек, як жывал істота, а ўзяўбалы ѹ галаву ідэял, здаецца, памірае ўся краіна.

Першыя слова, якія мы выводзілі на кляснай дошцы дзіцячай рукоў, былі: „Дзякую таварышу Сталіну на наша шчаслівіца дзіцінства”. Ад першай клясы паўтыкі мы дзякаваць Сталіну за ўсё: за кавалачак хлеба, што мелі, каб замыць галоднага чарвячка; за лахманы, якімі малгі прыкрыць свае цельцы, бо ведалі, што ѿ Амэрыцы нат і лахманоў ня носяць; за паветра, якім дыхаем, бо на Захадзе людзі зусім без паветра жывуць; за сонца, якое нам съвециць, бо ўсе красны, апрача нас, у цемры жывуць; і дзякаваць нат за тое, што на съвет зьяўліся і жыць нам на ім дазвоўлені.

Былі, праўда, і ѿ нас пытаныні пра недарэчнасці жыцьця, але памятаеся ѹ бацькі ці ѿ маці, чаму гэта так, а няяничай, а тая толькі адмахнуцца: вырасцеш, сам даведаешся. І расылі мы. І рабілі мы, калі Сталіна хавалі. А бацькі яшчэ па іншырі маўчалі.

Памятаю, ўсёй школай павялі нас на Цэнтральную плошчу. А там народу цэлая процьма. У жалобе да манумэнту Сталіна ѿсе падыходзіць, кветкі кладуць. Твары дзяцей зарумзаныя, а дарослыя ѹ зямлю глядзяць дык ідучы ѿсе, ідучы. А манумэнт вялічэзны, мэтраў 15 граніту ѹ бронзы над людзімі ўзвышаецца. Вароны над манумэнтам кружаць. Не к дабру — кажучы людзі. А вароны нахабныя на галаву правадыру садзяцца, абрахаюць. І кыш, ім паскудам на крыкнеш, ѿсе ройна не пачуюць, высока так.

Прайшло колькі гадоў. Пасталелі мы крыйху. У старойшыні клясах зімамацца пачалі. Бачым — і краіна не загінула. І сонца тое-ж съвіціц, і паветра не пагоршала. А

НА СЛУЖБЕ СВАЙМУ НАРОДУ

Ня лёгкім быў даўгі жыцьцёвы шлях съв. пам. Аляксея Вініцкага. Цяжка было яму здабываць асьвяту ѹ беднаце пад чужой уладай і ѿ яго роднай мове. А падчас Першай сусветнай вайны страшна было яму праходзіць франтавы агонь у вабароне не сваёй дзяржавы. У начнай цемры на фонце ён баўся спаткацца ях з „духамі”, а з варожым чалавекам.

Пасыльца вайны вучыў ён беларускіх дзяцей у іхнай роднай мове, аднак, і далей, нажаль, пад чужой, хоць і новай уладай і ѿ новай, але не сваёй дзяржаве. Аляксей Вініцкі дзейнічаў яшчэ гіпноз. Памятаю, у першых гадох пасыльца Другое сусветнае вайны мы шчытка шкадавалі галодных дзяцей Амэрыкі, а самі мелі маленьку лустачку хлеба ѹ драбочак цукру на ўвесе дзень. Але амэрыканскія „галадуючыя” дзяцей мы шкадавалі ад уёй душы.

Новая Другая сусветная вайна адкрыла яму магчымасці большай і адказнайшай асьвяты службы свайму народу. Тады ён узноў не шкадаваў сваёю ўжо баґатага жыцьцёвага дзязнаньня ѹ ведаў, каб разыўваць беларускую асьвяту на родных гонях. Хутка аднак вясення навальніца змусіла яго разам із сям'ёю пакінуць назаўсёды дарагую бацькайшчыну ѹ пачацца праходзіць цяжкія выпрабаваныні на чужыне. І тут Аляксей Вініцкі ня перастаў служыць свайму народу. Ён і далей аддаваў ўсю сваю жыцьцёвую энэргію ѹ здольнасці дзеля наладжання беларускага арганізацыйнага жыцьця ѹ Заходнім Нямеччыні. Пасыльца вайны я першы раз пачуў падгукава рэха ягонае дзейнасці. У гэтым практэзе зрадзілася ѿ мене зразуменне ѹ прызначанне ягонаі заслужанаісці ѹ вабароне беларускіх дзяцей іхнай падгубаны з ім.

Слухаючы яго, пры нашых спатканінях выраблялася паступова маё пазнаньне ягонаі запраўды ня звычайнай індывідуальнасці, а галоўна пакінава агульны вобраз цэлага ягона жыцьцёвага шляху. У гэтым практэзе зрадзілася ѿ мене зразуменне ѹ прызначанне ягонаі заслужанаісці ѹ вабароне беларускіх дзяцей іхнай падгубаны з ім.

Чуткі ходзяць, што на Цэнтральнай плошчы нешта цікае будзе. Вайсковых у цывільнай перааранулі, і бакавыя вуліцы западынаюць.

Кінулі мы свае гульні ды туды пашыбавалі. А ўсіх спыняюць, хто ўтрыміць на кірунку да плошчы, толькі, хоць жыве побач, ісці ці дазваляюць. Ну, і мы за тымі.

Залезлі ѿ вадзін будынак на гарадзішча, сабе назіральны пункт выбраўся. А тады чуем — боты шкадаваюць па лесціцы, нехта яшчэ лезе. Схаваліся мы за комін, а тут два вайсковыя зъяўлёнімі аколышикі паказаліся. Агледзелі гарышчы да нас іх бачаць.

— Ну, — кажа адзін аднаму, — ты замкні дзіверы ѹ пячатку не забудзіся паставіць. А я пайду суседомі дном праверу.

І вось сядзём мы замкнёныя. Зьвеяліся мы паходжаныя на чужыне. Аднайчы прыбег да мяне суседзкіх хлапчук, сябра школьні, і кажа:

— Чуткі ходзяць, што на Цэнтральнай плошчы нешта цікае будзе.

Аднайчы прыбег да мяне суседзкіх хлапчук, сябра школьні, і кажа:

— Чуткі ходзяць, што на Цэнтральнай плошчы нешта цікае будзе.

Аднайчы прыбег да мяне суседзкіх хлапчук, сябра школьні, і кажа:

— Чуткі ходзяць, што на Цэнтральнай плошчы нешта цікае будзе.

Аднайчы прыбег да мяне суседзкіх хлапчук, сябра школьні, і кажа:

— Чуткі ходзяць, што на Цэнтральнай плошчы нешта цікае будзе.

Аднайчы прыбег да мяне суседзкіх хлапчук, сябра школьні, і кажа:

— Чуткі ходзяць, што на Цэнтральнай плошчы нешта цікае будзе.

Аднайчы прыбег да мяне суседзкіх хлапчук, сябра школьні, і кажа:

— Чуткі ходзяць, што на Цэнтральнай плошчы нешта цікае будзе.

Аднайчы прыбег да мяне суседзкіх хлапчук, сябра школьні, і кажа:

— Чуткі ходзяць, што на Цэнтральнай плошчы нешта цікае будзе.

Ягоны адыход і разыўтанье із зямным жыцьцём было нязвычайна цяжкім і ў нязымойных мухах. Але характар і дух нябожчыка быў цвёрдым.

Быў ён вельмі працавіты, энэргічны ды меў праніклівы разум і войстры язык. Добрыя былі памяць і гараша любасць да свайго роднага ягонаага монага сэрца. Ягоныя жывыя ѹ зыркія апавяданыні з беларускага мінулага жыцьця захаплялі не аднаго слухача. Да канца свайго жыцьця любіў беларускую моладзь і рупіўся пра ейную будучыню, вучачы яе беларускімі грамадзствамі.

Прыгожы вучыў ён беларускіх дзяцей у іхнай роднай мове, аднак, і далей, нажаль, пад чужой, хоць і новай уладай і ѿ новай, але не сваёй дзяржаве. Аляксей Вініцкі дзейнічаў яшчэ гіпноз. Памятаю, у першых гадох пасыльца Другое сусветнае вайны мы шчытка шкадавалі галодных дзяцей Амэрыкі, а самі мелі маленьку лустачку хлеба ѹ драбочак цукру на ўвесе дзень. Але амэрыканскія „галадуючыя” дзяцей мы шкадавалі ад уёй душы.

Пригожы вучыў ён беларускіх дзяцей у іхнай роднай мове, аднак, і далей, нажаль, пад чужой, хоць і новай уладай і ѿ новай, але не сваёй дзяржаве. Аляксей Вініцкі дзейнічаў яшчэ гіпноз. Памятаю, у першых гадох пасыльца Другое сусветнае вайны мы шчытка шкадавалі галодных дзяцей Амэрыкі, а самі мелі маленьку лустачку хлеба ѹ драбочак цукру на ўвесе дзень. Але амэрыканскія „галадуючыя” дзяцей мы шкадавалі ад уёй душы.

Пригожы вучыў ён беларускіх дзяцей у іхнай роднай мове, аднак, і далей, нажаль, пад чужой, хоць і новай уладай і ѿ новай, але не сваёй дзяржаве. Аляксей Вініцкі дзейнічаў яшчэ гіпноз. Памятаю, у першых гадох пасыльца Другое сусветнае вайны мы шчытка шкадавалі галодных дзяцей Амэрыкі, а самі мелі маленьку лустачку хлеба ѹ драбочак цукру на ўвесе дзень. Але амэрыканскія „галадуючыя” дзяцей мы шкадавалі ад уёй душы.

Пригожы вучыў ён беларускіх дзяцей у іхнай роднай мове, аднак, і далей, нажаль, пад чужой, хоць і новай уладай і ѿ новай, але не сваёй дзяржаве. Аляксей Вініцкі дзейнічаў яшчэ гіпноз. Памятаю, у першых гадох пасыльца Другое сусветнае вайны мы шчытка шкадавалі галодных дзяцей Амэрыкі, а самі мелі маленьку лустачку хлеба ѹ драбочак цукру на ўвесе дзень. Але амэрыканскія „галадуючыя” дзяцей мы шкадавалі ад уёй душы.

Пригожы вучыў ён беларускіх дзяцей у іхнай роднай мове, аднак, і далей, нажаль, пад чужой, хоць і новай уладай і ѿ новай, але не сваёй дзяржаве. Аляксей Вініцкі дзейнічаў яшчэ гіпн

СЛОВЫ НАЦЫЯНАЛЬНАЕ ГАНЬБЫ

50-я ўгодкі СССР праходзілі пад лёзунгам дружбы народу, як асноўы, на якой быццам магла быць створаная супольная дзяржава гэтых народоў — Савецкі Саюз, і як галоўной перадумовы непарушнай моцы непахіснасці ў гады цяжкіх гісторычных выпрабаванняў і нябывалага ў съвеце праграсу, эканамічнага і культурнага росквіту ўсіх народоў гэтае дзяржавы. Але ніколі яшчэ перад гэтым ідэя дружбы народоў гэтак настырліва не падменьвалася съцверджаннем і усладыленнем выняткавай і вядучай ролі расейскага народу ў фармаванні ў цэмантаванні гэтае дружбы, як у леташнім юбілейным годзе. Абавязаваючы пры кожнай нагодзе і без нагоды хваласьевы Камуністычны шартыў Леніну ў вялікай ступені былі заступленыя летася панэгірычнымі хваласьевамі „вялікаму рускаму народу”.

Гэтыя ідэі дружбы ѹ неадлучнае ад іх усладыленне расейскага народу ѹ дырэктыўным парадку накідаваліся партыйні і беларускай літаратуры. Тым на менш, вялікая бальшыня беларускіх пазіціў і пісменнікаў не адгукнулася на гэтыя дырэктывы зусім, значная іхная частка, каб ухіліца ад накінутага гэтай дырэктывой абавязку, летася наагул нічога на друкавалі, але нічога на друкавалі ей, заходзячы ў іхных творах звязы нясугучныя партыйным дырэктывам. Некаторыя, апнак, пазітыўныя пісменнікі, што ўхіліца ад гэтай дырэктывы з розных меркаваньняў не маглі ці не хацелі, зарэагавалі на яе парознаму. Сярод гэтых пазіціў і пісменнікаў былі ўсе гэтыя, чынныя ўспышыне дружбы народоў і ў чым не паніжала іхнай асабістай і нацыянальнай годнасці. Зыркім гэтага прыкладам быў леташні верш „Удзячны лёсу” таленавітага пазітыўнага Генадзя Бураўкіна, камуністага на толькі паводле партыйнага білету, а ѹ перакананнага беларускага партыўта. Вось гэны верш:

Я ўдзячны лёсу,
што з усіх краёў
Ён выбраў для мяне навекі гэты,
Дзе бальшакі прастуюць між гаёў,
А па сцяжынках коціца ранеты,
Дзе Нарач мые сінія шаўкі
І п'юць з Дняпра паўдэнныя вяселкі,

ад Пінску, бадай пасярод узвышанаага міжрэча Піны й Ясьельды, вядомага здаўна пад называй — Загародзьдзе. А, між іншым, у дадатак да Дастояві ёсць па суседству з ім і вялікай вёскай Вулька Дастояўская з тым-же акцентам на „О”, прычым „вулька” у перакладзе з палескага дыялекту беларуское мовы азначае „вольніца”.

У гэтае самае Дастоява, на адрыс тутэйшага сівята айца Аляксандры Кульчицкага, у 1897 годзе прышоў ліст ад удавы пісменніка — Ганны Рыгораўны Дастаёўскай (памерла ў 1918 годзе ў Яльце), дзе яна пісала: „Мой нябожык муж шмат гаварыў мне, што ягоны род паходзіць з гісторычна Літвы ад пінскага маршала Пётры Дастаёўскага, які жыў у Дастояве і быў выбраны ў Союм у 1598 годзе”. Яна прасіла даслаць ёй весткі ад Дастаёўскай, калі толькі гаткі знойдуцца ў мэтрычных кнігах мясцове царквы. На жаль гэты ліст не засталі сівята ў жывыні і таму засталіся без адказу, але ён заахвочіў Беларусу да пошуку прыкладаў пісменніка, і не бяз посьпеху.

Пасля гэтага ѹ выявілася, што родапачынальнікам Дастаёўскіх звязыліся Даніла Раманавіч (на імянні — Іванавіч) Ірциш, беларускі праваслаўны патомны шляхціч, гэрбу Радван. 6 кастрычніка 1508 году ў узнагародзе за сваю ратную заслугу перад Вялікім Княствам Літоўскім ён атрымаў ад Пінскага князя Хведара Іванавіча Яраславіча ды княгині Алёны даравальнью грамату на маёнтак Палкоцічы і вёску Дастояву, ад якой ужо ягоныя дзеці называюцца Дастаёўскімі. Гэтая грамата 18 чэрвеня 1633 году была пасыпана пасярод пісменнікаў.

Прыгаданы жонкай пісменнініка Пётра Дастаёўскіх у 1598-1628 гадох меў выбарную годнасць маршала (старшины дваранства) Пінскага павету, звязыліся адначасна сябрам Галоўнага Трыбуналу Вялікага Княства Літоўскага, дзе, як дэпутат Пінску, заўсёды абараняў

Дзе з салаўямі дражняцца шпакі
І жыту голас дараць перапёлкі.

Я ўдзячны лёсу,
што ў сабры мне даў
Далёкія і блізкія дарогі
Да прыамурскіх сосен і застаў
І да вяршын Паміра крутарогіх,
Да кіеўскіх пячучых вечароў
І прыбалтыйскіх гаркаватых ветраў,
Да зонкіх чар малдаўскіх ганчароў
І велічнай маўклівасці Ай-Петры.

Я ўдзячны лёсу,
што ўва ўсе часы
Мал блакітнавокая радзіма
Не засланяла мне чужой красы,
Мяне ад съвету не адгарадзіла,
Што не магла, ня ўмела быць дру-
гой!

Жыла ў братэрстве і саброў цаніла,
І што ў краіне нашай дарагой
Яе завуць усе сястрою мілай.

Гэтак разумее Генадзь Бураўкін дружбу народоў. Патрыятычнае пачуцьцё любасці да свайго роднага краю, хоць і наймажнейшае для жыхора Беларуса, які можа засламіць любасці ў памашы да іншых краёў і народоў. Гэтакія канцепцыі дружбы асабліва шырокія выявілася ў беларускай літаратуре яшчэ нашанікскіх пары — у творчасці Іані Купалы й Максіма Багдановіча, што быў пальмінным піянірам выхаду Беларусі ў шырокі съвет. Генадзь Бураўкін гэтую канцепцыю адноўтарыў ды звязаў яе із савецкімі ўгодкамі.

Таксама без самапаніжэння заўзагаў на справу дружбы народоў Рыгор Барадулін у сваі „Паэмі прызнанні”. Хоць савецкі юблей і называй ён у канцы пазімы „Саюзам Сэрца”, аднак прызнаеца ён у любасці над усё перш „Матулімаў — Беларусі”, а далей выказае ў пазіме свае ўрачаны і захаплены іншымі краімі Савецкага Саюзу, якія ён наведаў, ані на вылучаючы спасаюціх іх і наставіты на першэ месца Расеі.

У мец кантраставай асцыдзіці прыгадваеца верш Пятруса Броўкі 1966 году „Добра ўсёды нарадзіцца”.

Маніфэстуючы свой савецкі патрыятызм і ідэю дружбы народоў, Броўка ў гонымі вершы цалком зацёр пачуцьцё беларускага патрыятызму. Дзе нарадзіца ѹ кім паводле нацыянальнасці быць, для Броўкі ўсёруна, бо, як кажа ён, „нам адноўкаўца съвеціць яснае

сонца”. Гэтую сваю думку падтрымаваў ён летася у сваім вершы на ўгодкі СССР „Адна нам зорка”:

Адна нам зорка
Ясна съвеціць,
Яна вядзе і ўдалі заве,
Калі ёсьць шчасце на пляніце,
Яно для ўсіх між нас жыве!

У запраўднасці ж гэнае яснае сонца ў першым вершы і зорка — у вершы другім неадольнага духу, раскрыла думы і душы ўсіх савецкіх людзей, згуртаваных у адзінку сям’ю, імя якой Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік... У агні рэвалюцыі Расія стала роднай маці ўсім звязаным і занядбаным, сабрала ўсіх з адзін прасторы стол, дала сілы для нябачанага ўзытуту. А ѿ сваім леташнім угодковым вершы „Хлеб дружбы” Грахоўскі пісаў і гэткае:

„Сонца Расіі” пісаў: „мова Пушкіні і Леніна звязнала насы шматмоўныя народы, узбагаціла іх скарбамі неадольнага духу, раскрыла думы і душы ўсіх савецкіх людзей, згуртаваных у адзінку сям’ю, імя якой Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік... У агні рэвалюцыі Расія стала роднай маці ўсім звязаным і занядбаным, сабрала ўсіх з адзін прасторы стол, дала сілы для нябачанага ўзытуту. А ѿ сваім леташнім угодковым вершы „Хлеб дружбы” Грахоўскі пісаў і гэткае:

На родных мовах мы гаворым съмела,
Натхнёны песьніяй славім съветлы час,
А стрэнемся — усё нам зразумела,
Бо мова Леніна ўсіх звязнала нас.

Падобна пісменнік Барыс Сачанка, ведамы раней, як глубокі беларускі патрыёт, на савецкіх ўгодкі, аднак, загаварыў таксама хальштывымі голасам: „Сέньня, на падтрымадні падвойнага юблею дружнай сям’і савецкіх народоў, мы павінны яшчэ і яшчэ раз нізка пакланіца рускаму рабочаму класу, патрыўнавікі, першай рускай рэвалюцыі, якія натхнілі праага да волі ўсіх народоў царскай Расіі, у тым ліку і беларускі народ. Гэта на хвальях бурных падзеяў 1905-1907 гадоў загарэлася на кумачы, зной загаварыла набатам друкаванага беларускага слова, начало кілакаць „тутэйшых” — працоўных Беларусі — да съветла, вызваленны...”

А ўжо бязмежным халуйскім са-
маніжэннем загучалі словы ве-
дама из сваі русыфільскага тэндэн-
цыі пазікі Еўдакія Лосі ў ейным
угодковым вершы „Песьня Расіі”:

О рускай маці, о долі,
Балючая роднасць мая!
Ніякія слова ні ў сіле
Уславіць даліны бяз меж...
Як мала бярош ты, Расія,
Як многа, Расія, даеш!

І наапошні, пазіта Юрасі Сывірка, які яшчэ ў сваі апошнім зборніку 1971 году „Крећнасць” з вортыстым палемічным напалам выступіў супраць тых „бяздумных дзівакоў”, што беларускі мове прарочаць ху-
ткую съмерць, і выказаў упэйнен-

Дзівасіл

ЧАКАЕМ І АЛ ВАС АХВЯРЫ НА ВЫДАВЕЦКІ ФОНД “БЕЛАРУСА”!

З гэтым кутком-музэем да саме
свае съмерці 18 верасня 1968 году
падтрымліваў цесны кантакт унук
пісменніка Андрэй Хведаравіч
Дастаёўскі. У мінульым лістападзе
загадаў салдат, а потым ахвіцэр
танкавых войскаў, які адкрыта зрабіць гэтае не маглі. Затое
тым большым нашымі авіязікамі
у Вольным Съвеце закліміць гэ-
ту ганьбу публічна для сучасна-
сці ў гісторыі.

Гаварыць пра ўсё гэта прыкра-
й балюча. Мы ўпэйненыя, што ас-
ноўная маса беларускіх пісменні-
каў і ў сваіх бальшыні беларускага
грамалёцкіх у паняволенай Бела-
русы ў сваіх думках заклімілі ўсё
гэтыя добрахвотна сказаныя сло-
вы нацыянальнае ганьбы, хоць ад-
крыта зрабіць гэта не маглі. За-
тое тым большым нашымі авіязікамі
у Вольным Съвеце закліміць гэ-
ту ганьбу публічна для сучасна-
сці ў гісторыі.

Гаварыць пра ўсё гэта прыкра-
й балюча. Мы ўпэйненыя, што ас-
ноўная маса беларускіх пісменні-
каў і ў сваіх бальшыні беларускага
грамалёцкіх у паняволенай Бела-
русы ў сваіх думках заклімілі ўсё
гэтыя добрахвотна сказаныя сло-
вы нацыянальнае ганьбы, хоць ад-
крыта зрабіць гэта не маглі. За-
тое тым большым нашымі авіязікамі
у Вольным Съвеце закліміць гэ-
ту ганьбу публічна для сучасна-
сці ў гісторыі.

Гаварыць пра ўсё гэта прыкра-
й балюча. Мы ўпэйненыя, што ас-
ноўная маса беларускіх пісменні-
каў і ў сваіх бальшыні беларускага
грамалёцкіх у паняволенай Бела-
русы ў сваіх думках заклімілі ўсё
гэтыя добрахвотна сказаныя сло-
вы нацыянальнае ганьбы, хоць ад-
крыта зрабіць гэта не маглі. За-
тое тым большым нашымі авіязікамі
у Вольным Съвеце закліміць гэ-
ту ганьбу публічна для сучасна-
сці ў гісторыі.

Гаварыць пра ўсё гэта прыкра-
й балюча. Мы ўпэйненыя, што ас-
ноўная маса беларускіх пісменні-
каў і ў сваіх бальшыні беларускага
грамалёцкіх у паняволенай Бела-
русы ў сваіх думках заклімілі ўсё
гэтыя добрахвотна сказаныя сло-
вы нацыянальнае ганьбы, хоць ад-
крыта зрабіць гэта не маглі. За-
тое тым большым нашымі авіязікамі
у Вольным Съвеце закліміць гэ-
ту ганьбу публічна для сучасна-
сці ў гісторыі.

Гаварыць пра ўсё гэта прыкра-
й балюча. Мы ўпэйненыя, што ас-
ноўная маса беларускіх пісменні-
каў і ў сваіх бальшыні беларускага
грамалёцкіх у паняволенай Бела-
русы ў сваіх думках заклімілі ўсё
гэтыя добрахвотна сказаныя сло-
вы нацыянальнае ганьбы, хоць ад-
крыта зрабіць гэта не маглі. За-
тое тым большым нашымі авіязікамі
у Вольным Съвеце закліміць гэ-
ту ганьбу публічна для сучасна-
сці ў гісторыі.

Гаварыць пра ўсё гэта прыкра-
й балюча. Мы ўпэйненыя, што ас-
ноўная маса беларускіх пісменні-
каў і ў сваіх бальшыні беларускага
грамалёцкіх у паняволенай Бела-
русы ў сваіх думках заклімілі ўсё
гэтыя добрахвотна сказаныя сло-
вы нацыянальнае ганьбы, хоць ад-
крыта зрабіць гэта не маглі. За-
тое тым большым нашымі авіязікамі
у Вольным Съвеце закліміць гэ-
ту ганьбу публічна для сучасна-
сці ў гісторыі.

Гаварыць пра ўсё гэта прыкра-
й балюча. Мы ўпэйненыя, што ас-
ноўная маса беларускіх пісменні-
каў і ў сваіх бальшыні беларускага
грамалёцкіх у паняволенай Бела-
русы ў сваіх д

У БЕЛАРУСАУ КЛІУЛЕНДУ

ПАРАХВІЯ БАПЦ ЖЫРОВІЦКАЕ БОЖАЕ МАЦІ

ПАРАХВІЯЛЬНА МАЁУКА

Штогоду Параходвільная Рада ладзіць параходвільную маёукі. Таксама ў летась 16 ліпеня ў Беларуска-Амэрыканскім Грамадзкім Цэнтры „Полацак” адбылася гэтая-ж маёука, пачатая палёвай Літургіяй у лесе пад адкрытым небам, якую адправіў Яго Высокапраасвяшчонства Мітрапаліт Андрой у суслужынні з дыяканам Mixasem Страпком. Хор пад кіраўніцтвам ведамага й заслужанага дырыгента К. Кіслага пляяў асаўліва прыгожа. Мітрапаліт Андрэй сказаў адпаведную казань, прытарнаваную да імпрозы.

Адразу пасля Багаслужбы пачалося супольнае гасцініцтвоне на пляцы ў Полацку таксама пад адкрытым небам. Пасля гэтага адбываліся спартовыя змаганні, гульні ѹ плаванні ў собскім возеры, паложаным на тэрыторыі Полацка. Пагода добра спрыяла, дык маёука зачончылася познім вечарам. Маёука пакінула добры й вясёлы настрой сярод удзельнікаў, якіх было шмат, і прынесла даход у касу Параходвільнае Рады.

ДЗЕНЬ УДЗЯЧНАСЦІ

Звычаем папярэдніх гадоў таксама ў летась 19 лістапада Параходвільная Рада зладзіла ў царкоўнай залі традыцыйны абед з нагоды амэрыканскага сьвята Дня Удзячнасці. Абед распачаўся адразу пасля Літургіі ў царкве. Адчыняючы ўрачыстасць, старшыня Параходвільнае Рады каратка схарктаўзваў амэрыканскага сьвята Дня Удзячнасці ды падзякаваў прысутным за ўздел у абедзе, а жанчынам за падрыхтаванне смачных страваў. Параўноўваючы да амэрыканскіх пілігримаў, што першымі пачалі адзначаць гэтае съвята, ён зачончыў, што ў беларускім эмігрантам, гэткі-ж пілігримамі сталіся заснавальнікамі першае беларускае калёні ў Амерыцы — у Кліўлендзе. Тады Высокапраасвяшчонны Мітрапаліт Андрэй прачытаў глыбока апрацаўваны рэфэрат на тэму Дня Удзячнасці.

Абед быў спалучаны з высьвячэннем сямісвечніка, ахвяраванага для царквы Казакамі Спадарствам Іванам і Ганнай Коцкадаевамі, што належала да беларускай парахві. Мітрапаліт Андрэй ад імя парахвішчыра падзякаваў прысутнай Сп-ні Ганні Коцкадаевай і съв. пам. памерламу ейнаму мужу Івану за прыгожую й камштойную ахвяру.

ПРЫНЯЩЫЕ ДЛЯ ХОРУ

13 студзеня сёлета Параходвільная Рада зладзіла банкет для царкоўных харыстых і іхніх параду ў царкоўнай залі. Падчас банкету старшыня Рады ад імя парахвішчыра падзякаваў заслужанаму мастаку дырыгенту хору К. Кіслагу і ўсаму хору, зачончычу, што гэты банкет адно мінімальнае падзякі ў заплате за іхнью вялікую ахвяру.

Тады Мітрапаліт Андрэй прачытаў

шчэнны Мітрапаліт Андрэй адслужыў паніхіду па Слуцкіх Героях і сказаў глыбокую казань на тэму ўгодкай. Папаўдні гэтага дна адбылася ў царкоўнай залі ўрачыстая акадэмія, прысьвечаная паміці Слуцкіх Змагароў. Акадэмія адчыніла старшыня Аддзелу Ул. Дунец і, прывітаўшы прысутных, прыгадаў падзею Слуцкага Паўстання ў падчыркну ягонае нацыянальнае значанье. Тады сп. К. Кіслы прачытаў пазему М. Кавыля „Пад сінім небам Случчыны”. Тады быў праслуханы мантаж з магнітрафоннай стужкай, дэклямациі й песні, прысьвеченія героям Случчыны.

Аддзел БАЗА ўвесь час добра разрознене Беларусай навонікі ў актыўна супрацоўнічае з Асацыяцыяй Народнага Мастацтва, які на сваіх штогодніх выступленнях добра пралагава Беларусай Кліўленду. З асаблівай удзячнасцю неабходна адзначыць, што старшыня Аддзелу БАЗА Ул. Дунец разгуляўна трымае канктыкі з іншымі нацыянальнасцямі й прыўмае актыўны ўдзел у міжнацыянальнай дзейнасці.

27 жніўня летась Аддзел БАЗА наладзіў агульную маёуку ў Грамадзкім Цэнтры Полацак з узделам вялікае колькасці людзей. Увесь час гучэлі беларускія песні й танцы з грамадзкіх плітак. Падчас маёуки моладзь наладзіла спартовыя гульні.

10 снежня летась Аддзел БАЗА наладзіў сувязкаваныне ўгодкай Слуцкага Паўстання. Высокапраасвя-

АРГАНІЗАЦІЯ БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАЕ МОЛАДЗІ

Апошнім часам Кліўлендзкі Аддзел Арганізацыі Беларуска-Амэрыканскай Моладзі значна ажыўіўся дзейнасцю. На Агульным Гадавым Сходзе сяброў Аддзелу 24 верасеня летась адбыліся перавыбары й правы Аддзелу, у склад якой увайшлі: Маруся Каваленка — старшыня, Уладзімер Дунец малодшы — застуپнік старшыні, Каця Яраховіч — сакратар, Анютка Радзюк — скарбнік і Міхась Дунец, Андрой Яраховіч, Юля Радзюк — сэбрэй.

Пад гукі музыкі з грамадзкіх плітак і акампанімант акардэону Ул. Літвінкі банкет прадаўжайся із съпевамі й танцамі аж да наступлення Новага Году паводле старога стылю.

ЯЛІНКА ДЛЯ ДЗЯЦІЕЙ

14 лютага сёлета Параходвільная Рада наладзіла ялінку ў мясцовай царкоўнай залі для дзяцей беларускае калёні ў Кліўлендзе. Нажаль, праграма і ўздел прысутных быў ў гэтым годзе сціплейшым, чым сялістасць. Вялікай цяжкісцю ў падрыхтаванні праграмы слабое веданье дзецімі беларускіх мов. Адным з пунктаў праграмы было выступленне шасцігадовай Натальі Сымоновай-Каляды, якая прадэклімавала вершык „Дзед Мароз” у беларускім мове ды працягала адну амэрыканскую калядку. Пасля гэтага дзецим былі раздадзены падарункі й наладжаны быў для іх пачастунак.

ПЕРАВЫБАРЫ ПАРАХВІЛЬНАЕ РАДЫ

18 лютага сёлета адбыўся Агульны Перавыбарны Сход сяброў Параходвільнае Рады, які адчыніў Высокапраасвяшчэнны Мітрапаліт Андрэй малітваю, пасля чаго быў выбраны прэзыдіум Сходу ў складзе Я. Раковіча — старшыні і Ул. Дунца — сакратара. Апрача Мітрапаліта Андрэя, на Сходзе былі прысутныя прыбылі з паседжанні Кансысторыі БАПЦ Уладыка Мікалай і праг. а. Васіль Кендыш.

Справадзачу з дзейнасці за мінулы год прачытаў старшыня Рады, а скарбнік Рады сп. М. Гумен зрабіў фінансавую справадзачу. Рэвізійная Камісія ў сваім пратаколе сцвердзіла, што Рада працавала ўзвесці ды на перавыслала выдаткай, вызначаных бюджетам, а натрыбдзала значны прыбыток у касу.

За старанную працу й добрую гравюровую гаспадарку Сход прызнаў уступаючай Радзе абсалютнізм з падзякай. У новую Параходвільную Раду былі выбраныя: К. Калаша — старшыня, А. Стрэчань — застуپнік старшыні, Ул. Дунец — сакратар, М. Гумен — скарбнік, К. Каляды, Т. Кананчук і Ул. Літвінка — сябрэй. У Рэвізійную Камісію выбраныя: Я. Карлейка — старшыня, А. Яраховіч і А. Васілевскі — сябрэй. За царкоўнага старасту выбраныя М. Пэнда, а за ягонага застуپніка Я. Яраховіч. Пасля прыняцця блоджету на 1973 год у суме \$ 9,400.00 Сход закончыўся малітвой.

БЕЛАРУСКА-АМЭРЫКАНСКАЕ ЗАДЗІНОЧАНЬНЕ

Аддзел Беларуска-Амэрыканскае Задзіночаньня ў Кліўлендзе прымай актыўны ўдзел у парадзе падчас Тыдня Паняволеных Народоў 27 ліпеня летась. У парадзе прымалі ўдзел усе нацыянальныя групы паняволеных народаў, маўшчыруючы кожную асобнай калёні. Беларуская група была добра зарганізавана ў шматкількасная. У ёй прынялі ўдзел, як старшыні, гэта-кі моладзь, палаўніца, якая была ў нацыянальных вогратках з беларускім і амэрыканскім съягамі ды адпаведнымі плякатаўкамі. Галоўным прамоўцам быў бурмістр гораду Ралф Порк, прадстаўнікі штату Огэ ў госьці з Вашынгтону.

27 жніўня летась Аддзел БАЗА наладзіў агульную маёуку ў Грамадзкім Цэнтры Полацак з узделам вялікае колькасці людзей. Увесь час гучэлі беларускія песні й танцы з грамадзкіх плітак. Падчас маёуки моладзь наладзіла спартовыя гульні.

10 снежня летась Аддзел БАЗА наладзіў сувязкаваныне ўгодкай Слуцкага Паўстання. Высокапраасвя-

ПРАДУКТОВЫЯ КАРТКІ У СССР

Заходнія карэспандэнты з Масквы паведамляюць, а съледам за імі ў французскіх газетах, што ў некаторых раёнах СССР уведзеныя пра-дуктовыя карткі. Дзеля прыкладу падаюцца гэткія гарады, якія Яраслаўль, Іванава, Казань, Астрахань над Волгой, дзе ўведзеныя карткі на мяса, масла й нават бульбу. Гэтак, прыкладам, у Астрахані на аднаго чалавека выдаецца па 250 грамаў масла й 8 кілаграмаў бульбу ў месяц. Абапіраючыся на паведамленыя заходніх карэспандэнтаў, украйнскі тыднік «Украінскі Слово» ў нумары за 18 лютага сёлета пісаў: „У шмат якіх гарадоў СССР амежаваная таксама прадажа хлеба, мучных вырабаў і рэби. Летась увесень паявіліся ў СССР г. зв. „мяшочнікі”, людзі, што за бульбай, капустай едуть, прыкладам, у Москву. Міліцыя сочыць за тым, каб закупы на быті ўяўлімі, у праціўным выпадку іх канфіскуюць”. Паводле паведамлення французскай прэсы, СССР закупіў у Польшчы некалькі міліён тону бульбы.

ПРА БЕЛАРУСКІЯ МАРКІ У „НОВЫМ РУСКІМ СЛОВЕ”

Расыцілаў Палчанінаў, замежныя расейскі спэцыялісты філіялі ў супрацоўнікі нью-йоркскай газеты „Новое Русское Слово” (у якой штандэлі ён вядзе аддзел „Куточак калекцыянера”) надрукаваў у нумарах „НРС” за 25-га 4-га сакавіка сёлета два артыкулы з гісторыя беларускіх філіяліў часоў школы польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцовых маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцовых маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцовых маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцовых маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцовых маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцовых маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцowych маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцowych маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцowych маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й савецка-польскіх вайны 1916-1919 гг. У артыкуле пададзены ўсё магчымыя падрабязнасці пра выпуск у Беластоку ў 1916 годзе марак, пра пошту 10-ае нямецкай арміі ды пра мясцowych маркі Горадні. Таксама ўпіршын падаецца поўная інфармацыя пра гісторыю беларускіх філіяліў часоў нямецкай акупацыі й сав

СХОД ВЫДАУЦОЎ ЭТНІЧНАЙ ПРЭСЫ

Вечарам 7-га лютага сёлета адбыўся двухгадовы сход Асацыяціў Этнічнае Прэсы Антарыё ў латыскай залі ў Таронце. Ад „Беларуса” ўдзел браў сп. К. Акула, АЭПА існую ўжо блізу чверць стагодзьдзя ў выконаве важную працу сувязі між сваймі сябрамі-газетамі ды пе-раважна трывма ўрадамі — гарадзкім, правінцыйным і федэральным. Дзякуючы гэтай арганізаціі, сябры-газеты атрымліваюць урадавыя аўвесткі. Адбываюцца сходы, на якіх выступаюць запрошаныя гасці, урадавыя міністры ці іншыя выдастныя ў грамадзкім ці палітычным жыцці людзей.

У краіне, што мае дзве афіцыйныя мовы, ангельскую і французскую, выдаецца прэса яшчэ прынасіц ў трыццаці шасці мовах, апрача вышэй успомненых. Праблемы гэтай „трэйзіяй” прэсы такія важныя, які апраблемы самога жыцця. Гэта, прыкладна, відаць было із справаздачы старшыні АЭПА сп.

Фэдэрациі Этнічной Прэсы бралі ўдзел у сустрэчы із сп. д-рам Ст. Гайдашам, дзяржаўным міністрам для Мультыкультуралізму (гэта пяцерка называецца міністрамі, што дбае пра культурнае развіццё г. зв. этнічных груп). Прадстаўнікі былі прынятыя ў прэм'єра міністрам П. Э. Труду. Тому, што сп. Ст. Гайдаш — Палац з паходжаньнем „этнікі” маюць у Атаве „свеа вушы” ўзычлівых людзей. На вышэй міністэрстве быў спакана разважалі пра то, як палепшыць жыццё этнічнае прэсы ў розных праектах на будучыню.

Сп. д-р Язэп Кіршбаўм (Славак), ганаровы старшыня АЭПА, у сваёй праўме найбольшую ўвагу звязаў на патрэбу зборання, упрацоўкі транспарту выслала карэспандэнту Ветнам, дзе, як ведама, Канада бярэ ўдзел у Інтэрнацыянальнай Кантрольнай Комісіі.

Асноўныя цікавісці з цягамі этнічнае прэсы ў Антарыё цяпер ёсьць малая колькасць урадавых рэкламаў у газетах і вялікія паштовыя расходы. 29-га студзеня сёлета прадстаўнікі АЭПА ў складзе Канадскай

ВІТАЕМ ІЗ ЗАКАНЧЭЊНЫМ НАВУКІ

паваць у сваёй галіне ў вадным з мэдычных цэнтраў Нью Ёрку, якія раўнічна дасць дэльвальнай лябараторы.

Сп-чна Раія Станкевіч ад колькіх год ужо прымае актыўны ўдзел у беларускай грамадзкай дзейнасці, пераважна з моладзю. Яна ачольвае Арганізацію Беларуска-Амерыканскай Моладзі, якія стварылі яе Галоўнае Управы, і кіруе Рэдакцыйнай Калегіяй маладзежнага часопісу ў ангельскай і беларускай мове „Беларуская Моладзь”. Апрача гэтага, яна сакратар Галоўнае Управы БАЗА ў скратар Галоўнае міжнароднай арганізаціі „Амерыканцы за Вызваленіе Паняволеных Народаў”.

Вітаем Сп-чну Раю Станкевіч зь сейным заканчэннем вышэйшай асвяты ўладаньнем на працу ў сваёй прафесіі. Шчыра жадаем ёй памыснасці ў жыцці ў далейшай плённай дзейнасці для роднае Беларусі з гэтай жа адданасцю, настойлівасцю і энтузізмам, якія дагэтуль.

Рэдакцыйная Калегія „Беларуса”

ВЫДАВЕЦКІ ФОНД „БЕЛАРУСА”

У 1972 ГОДЗЕ

Газета „Беларус” выдаецца, як ведама, за гроши, што паступаюць з падпіскі, індывідуальных, аднаразовых гадавых і месячных, ахвяраў некаторых Суродзічай і датацыяй беларускіх арганізацій. Ніжэй падаецца агульныя сумы, атрыманыя ў леташнім 1972 годзе ад паасобных беларускіх асяродкаў у США і іншых краёў Захаду:

№	Адкуль	Сума ў \$ ЗША
1.	Штат Нью Ёрк	\$ 1,355.50
2.	Штат Нью Джэрзі	1,031.50
3.	Штат Іліной	1,189.00
4.	Штат Орай	588.62
5.	Штат Мічиган	157.00
6.	Штат Каліфорнія	78.00
7.	Іншыя штаты ЗША	431.00
8.	Канада	804.62
9.	Аўстралія	497.94
10.	Ангельшчына	139.50
11.	За ахвяраваны ў разыграваны на лятарэ ў Таронта абраз масачкі Івонкі Шыманец-Сурвілы	513.00
12.	За аўвесткі ў сямейную хроніку	277.94
13.	Зварот коштам за кішыны	382.72
Усяго разам:		\$ 7,395.72

З вышэй прыведзеных сумамі чытатчы самі зробяць выснову, якія ў беларускіх асяродкаў аказали

шапрабады выдатную дапамогу для газеты, якія дали шмат менш за сваё рэальныя магчымасці, а якія, як у Нямеччыне, Францыі, Бельгіі і Швейцарыі, не дали нічога. Асабліва варт адзначыць дапамогу нашых Суродзічай у Аўстраліі, якія не звязаюцца на тое, што газету атрымліваюць 3-4 месяцы пасля ўйнага выходу, дапамаглі нам летась, як і ранейшымі гадамі, значнай сумай.

Шчыра дзякуючы ўсім тым, што сваймі ахвярамі забясьпечылі дасюлешні выхад газеты, мы горача просьмі працяўжаць сваю дапамогу ў на меншай ступені ў сёлетнім годзе, а тყыя асяродкі, што дали нізкія ўельмі нізкія сумы, адпаведна рэкамэндаваць іх сваё зблышанай дапамогай сёлета.

У сувязі з ростам дарагойлі ў ЗША, дзе выдаецца газета, выдаткі на ёйнае выданье летась і асабліва сёлета значна павялічыліся.

Мы вельмі просім нашых старых і новых прыяцеляў — ахвяраўцаў і падпішчыкаў прысылаць нам адрысы тых Беларусаў, што не атрымліваюць яшчэ газеты. На гэтыя адрысы мы будзем высылаць на тры чацвёртныя нумары газеты, якія пробыны, задарма.

Дарагія Суродзічы! Далейшая доля Ваша газеты — у Вашых руках!

Рэдакцыйная Калегія „Беларуса”

АМЭРЫКАНЦЫ ЗА ВЫЗВАЛЕЊНЕ ПАНЯВОЛЕНЫХ НАРОДАЎ

Ад даўжайшага часу існуе ў Нью Ёрку ѹ актыўна дзеңці міжнароднай арганізаціі — Амэрыканцы за Вызваленіе Паняволеных Народаў — Americans to Free Patriotic Nations, што гуртуе ў себе Амэрыканцаў, выхаджэнцаў з паасобных народаў, паняволеных рабескім і кітайскім камунізмам. Сябрамі гэтае арганізаціі ў Беларусі ўядзяюцца з даслюжаньнем дзеңці арганізаціі, якія аказали

ганизаваныя колькі год таму сымпозіюм з нагоды міжнароднага камуністычнага жаноцкага дня, маніфестаціі на адзначэнне Тыдня Паняволеных Народаў пры Статуте Свабоды ў Нью Ёрку ў ліпені 1971 і 1972 годзе, сымпозіюм супраць маскоўскага генасыду ў русыфікацыі 11 чырвеня летась у залі гататлю „Комадор” у Нью Ёрку з нагоды 50-х ўгодкаў СССР ды іншай імпрэзы.

Сход пастанавіў перавыбраць прэзыдэнтам арганізаціі ў ягоным дасюлешнім складзе:

1. Д-р Валентына Калынік (Украінка) — старшыня,
2. Алексеі Чэнколі (Грузін) — віце-старшыня,
3. Раія Станкевіч (Беларуска) — сакратар,
4. Любен Іваноў (Баўгар) — скарбнік.

Апрача гэтага, Сход выбраў старшыні і віце-старшыні паасобных камітэтав арганізаціі з прадстаўнікоў Кубінцаў, Эстанцаў, Калюмбійцаў, Баўгароў, Паўночных Каўказцаў, Грузінаў, Азэрбайджанцаў, Татараў і Украінцаў. Ад Беларусаў прыймалі ўдзел у Сходзе спіняўца Станкевіч і Д-р Станіслав Станкевіч.

А Б В Е С Т К А

Малады беларускі юрысты адвакат РАСЦІСЛАЎ ВОЙТАНКА (Russel Wojtenko)

прапусціў адвакацкай установе:

Okun & Cohen
One Racetrack Road
East Brunswick, N. J. 08816
Tel.: (201) 257-7757

Пад гэтым адрысам можна да яго звязацца ўзвысці ўсіх судовых, падатковых, маемасных і розных камэрційных спраўах.

ШТО ЧУВАЦЬ?

Беларускі каталіцкі Біскуп Я. Э. Часлаў Сіповіч 22 лютага сёлета быў прыняты на прыватнай аўдыенцыі Папам Паўлам VI, які ў размове зь ім шчыра цікавіўся Беларусі і Беларусамі.

Павал Нэдзэл, малады ўкраінскі журналіст і пісьменнік, зъмісціў у англоўмундым выданы ўкраінскай газеты „Амэрыка”, што выходзіць у Філядэльфіі, за 15 лютага цікавы артыкул „Стагодзідзе ўкраінска-беларускіх літаратурных контактатаў”.

Лана Цупрык, адна з памочніц сп. Джона Фрайда, дэмакратычнага кангрэсмена, гораду Саўт Рыверу, у асамблей штату Нью Джэрзі. Лана, дачка ведамых беларускіх грамадзкіх дзеячоў сп. Генрых Янкі Цупрык, член студэнткі ў Дагласкім каледжы на факультэце эканаміч-напалітычных навукай. Удзельніца пісьменніц у грамадзка-палітычным жыцці яна пачала, быўшы яшчэ вучаніцай сярэдняй школы. Аднойчы ейны тата — старшыня Беларускага Дэмакратычнага клубу ў Саўт Рыверы, напрасіў яе правесыці праграму на дэмакратычных вечары. Для Ланы гэта быў з посыхам выкананы пачатак. Яна актыўна ўдзельнічыла ў працу Дэмакратычнага партыі, удзельнічыла ў некалькіх кампаніях і зрабіла некалькі працаў у галіне эканамічнай палітыкі штату Нью Джэрзі. Навуку Лана Цупрык памысна спалучае з працай як у кангрэсмена Джона Фрайда, гэтак і ў заканадаўным органе штату Нью Джэрзі. Апрача навукі ў прафэсійнае працы Лана Цупрык вельмі актыўна ўдзельнічыла ў працах Саюзу Беларуска-Амэрыканскага Моладзі. Яна — адна з кірунічак ггаты арганізацый, арганізатор мастацка-тэатральнага гуртка ды іншых формаў дзеянасці беларуска-амэрыканскай моладзі. Лана Цупрык, адна з актыўнейшых удзельніц спаўтовых спаканьяў, зъезду, забаваў і мастацкіх выступаў.

Жадаем Лане шмат удачай як у сваёй прафэсійнай працы, навуцы, гэтак і ў працы сярод беларуска-амэрыканскага грамадства.

Пра Лану Цупрык была зъмешчаная карэспандэнцыя ў фатографіі ў газэце „Гоўм Ньюз” за 22 студзеня 1972 года.

Выстаўка, прысьвеченая 90-ым угодкам ад дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, наладжана Нью-йоркаўскай Гарадской Бібліятэкай. Выстаўку можна наведаць ад панядзелку да суботы ад 10-е раніцы да 6-е ўвечары. Працягнецца выстаўка да 15-га траўня сёлета. Асобаў, што жадалі б атры-

АШАУСКАІ САМАПОМАЧЫ ЗБІЧЛІВАЕ СЛОВА АД СУСЕДА

Насылаваныне К. Крапівы

Нешта сяньня у Ашгаве
Святло весела гарыць,
А народу поўна „гая”,
Так як дзіверы зачыніць.

Госыці зблізу і здалёку
Сабраліся святкаваць
Самапомачы угодкі,
Ёсьць нагода, так сказаць.

Вунь дзе, на пачэсным месцы,
Сам расвясцеіся старшыня,
Як я ня пніся, хоць я ня трошні,
А яму ты не раўня.

Працаўав для дабрабыту
Сабепомачы ўесь год,
Знам: чалавек ён біты,
Першаклісны патрыёт.

Скарбнік — чалавек рухавы
І празорлівы, як жыд,
Верце: ён ня спісіц начамі,
Пра ваш дбас дабрабыт.

Сакратар — ён шустры дядзька,
Працаўав, як той крот,
Людзём ён пасобіц, братка,
Ня ткні пальца яму ў рот!

Гляні налева і направа,
Што ня красла — то дзяяч,
Надта рэдкая тут зъяві —
Які просьценкі тайка!

А дзяячкі, як маліны,
Хоць на выстаўку вядзі,
Нафуфырлы чупрыны,
Абы хто не падхадзі!

Сабепомач, вам відома,
Гурток хлесткі, так сказаць,
Зайсцігі стаіць гатова
Людзям нашым памагаць.

Скажам, палец ты ударыў,
Цыфу! Баліць, што ні сцярпець,

маць спэцыяльныя афішы пра выстаку, просім зварачацца да др. В. Кіпеля на адрэс:

Dr. Vitaut Kipel
The NYPL, Science Division
42nd Street and 5th Avenue
New York City. N. Y. 10018

Нацыянальныя групы Рэспубліканскай Партыі штату Нью Ёрк, Нью Джэрзі і Кантонаўт арганізоўваюць ў гонар Сэнатара Боба Доўла, былога Старшыні Рэспубліканскай Партыі, прынцыпца-абед у Нью Ёрку 30 красавіка. Цяна ўступнага білету ад асобы 25 даляраў. Адным з віцэ-старшынія арганізацыйнага камітэту ад штату Нью Джэрзі з'яўляецца др. В. Кіпель. Др. В. Кіпель таксама скарбнік гэтага прынцыпца. Арганізаторы прынцыпца жадаюць, каб ад кожнага штату кожная нацыянальная рэспубліканская група зарэзэрвавала прынамсі адзін стол. Прыгэтым пажадана, каб удэкараваныне кожнага стала быў ў нацыянальных калерах і нацыянальной арнамэнтациі.

Славацкая газета „Еднота” ад 14 лютага ў украінскую газету „Амэрыка” ад 15 лютага адзначылі ўздел беларускага лектара, сп. Васіль Мельяновича ў сэрыі рэфэратаў у школах і каледжах штату Мэрыленд на тэмы нацыянальных групай штату Мэрыленд. Ад Беларусаў даваў інтарвю сп. Васіль Мельянович. Сп. Мельянович адзначыў між іншага, што, на вялікі жаль, амэрыканскі друк дапамагае міту пра адзінную расейскую дзяржаву тым, што часта-густа не выдзяляе нацыянальнасці Савецкага Саюзу, а проста называе іх „рускімі”. Сп. Мельянович падаў факты з апошняе алімпіяды ў Мюнхене. Каб пазыбенчы падобнае памылкі будучыні, беларускі прадстаўнік прапанаваў з'яўлянсу болыш увагі на адукатыўную сістому Амэрыкі, калі дзеяць даюцца асновы гісторыі, геаграфіі й г. д., і калі траба закладаць правільныя паняцці аб нацыянальных руках.

Дэлегацыя Беларускіх рэспубліканцаў 2 сакавіка сёлета прысутнічала на банкете ў горадзе Эдсан, штат Нью Джэрзі, на якім галоўным гасцем быў Сэнатар штату Нью Ёрк Джэймс Баклі, прынцыпель і сымпатык Беларусаў ды ўсіх паняволеных народаў. Беларускія прадстаўнікі праўлялі гутарку з Сэнатарам Баклі.

Новыя стацыйнія арганізацыі Амэрыканцы за Свабоду паняволеных народаў

НЯМЕЦКАЯ ПРЭСА ПРА ПАНЯВОЛЕНЫЯ НАРОДЫ

Дэльце вялікія заходняемецкія газеты — „Фольксбет” і „Зюддэш Чайтунг” за 12 студзеня сёлета зъмісцілі абысыны артыкул пра падзеі ў СССР ведамага журналіста Рудольфа Груліха. Падчырнуўшы, што камуністычнае Масква з нябывалым пропагандавым шумам адзначала летас 50-я ўгодкі СССР, як „дабравольнае задзіночнае вольных і суверэнных савецкіх рэспублік”, Рудольф Груліх піша: „У запраўднасці ж усе пачыналася з крэві ў насільля... Калі Украінцы ў Беларусы пастанавілі ўтрымца свае пашыраныя права пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свало самастойнасць, дык яна была ўтапленая ў крэві. Тое самое сталася з маладымі каўказкімі распублікамі — Армэніяй, Грузіяй і Азэрбайджанам”.

Абодвы артыкулы правільна інфармуюць нацыялістичную пачытаніцу пра пасылаў падаку царызму — свал